

Faget allmenntmedisin skal styrkes

Det er behov for en styrket kommunehelsetjeneste. Veien dit går gjennom en styrking av faget allmenntmedisin og videreutvikling av fastlegeordningen.

Dette er hovedbudskapet i Legeforeningens rapport *Tillit – Trygghet – Tilgjengelighet Styrking av allmenntmedisin og fastlegeordningen frem mot år 2020* (1).

Fastlegeordningen fungerer

Fastlegeordningen som ble innført 1.7. 2001, har ført til generell god tilgjengelighet til allmenntlegetjenester og høy kontinuitet i pasient-legeforholdet (i gjennomsnitt 7,7 år), noe som verdsettes høyt av befolkningen. Rapporten legger derfor til grunn at fastlegeordningen fra 2001 har vært en vellykket helsereform. Dette skyldes flere faktorer. For det første ble det gjennomført solide utredninger og utredninger i forkant av reformen. For det andre var målbeskrivelsene klare og forståelige. For det tredje ble det brukt ulike virkemidler (avtaleverk, lovverk, finansiering) som understøttet hverandre. For det fjerde var det tett samarbeid mellom aktørene, slik at alle fikk eierskap til ordningen. Legeforeningen mener at det er svært viktig at videreutvikling av fastlegeordningen bygger på en like grundig prosess.

Bedre tilgjengelighet

I rapporten beskrives tiltak for bedre tilgjengelighet i fastlegeordningen, også for pasienter som sjelden oppsøker fastlegen. Det er for eksempel vesentlig at nivået på

egenbetalingen ikke blir for høyt, slik at pasienter som ellers ikke ville få dekket viktige behov for helsetjenester, blir skjermet.

Det understrekes at hensynet til kontinuitet må ivaretas i videreutviklingen av fastlegeordningen, men at det samtidig bør legges til rette for økt grad av samlokalisering i større fastlegesentra. Dette vil medføre sterkere og mer robuste fagmiljøer, bedre muligheter for investering i utstyr og personell og muligheter for mer fleksible åpningstider.

Det er i dag ca. 4 000 fastleger i Norge. Det har vært mangelfull vekst i allmenntlegetjenesten gjennom flere år, og det er beregnet et allmenntlegeunderskudd i forhold til oppgavetilfanget på om lag 2 000 allmenntleger. Legeforeningen mener derfor at utdanningskapasiteten i allmenntmedisin må økes kraftig slik at man kan utdanne ca. 500 nye spesialister i allmenntmedisin per år.

Styrket koordinatorfunksjon

Sammenliknet med andre aktører i helsetjenesten er fastlegen i en unik posisjon til å utøve en koordinerende rolle når pasienten har behov for andre helse- og sosialtjenester. Fastlegen koordinerer i dag til en viss grad pasientens behov for spesialisthelsetjenester, men i begrenset grad tjenester innad i kommunen. Det er særlig behov for bedre koordinering i forhold til pleie- og omsorgstjenestene i kommunene og for bedre oppfølging etter utskrivning fra institusjoner. Legeforeningen foreslår derfor at fastlegen må kunne legge inn pasienter på institusjoner i kommunehelsetjenesten.

Bedre kvalitet

Kvalitetsutvikling er helt sentralt for å kunne tilby en trygg fastlegeordning. Legeforeningen foreslår opprettelse av et nasjonalt senter for allmenntmedisinsk kvalitetsutvikling (SAK) i samarbeid med offentlige myndigheter. For å bygge opp god fagutvikling og rekruttering må alle som arbeider som fastleger videreutdanne seg til spesialister i allmenntmedisin. Styrking av primærhelsetjenesten forutsetter også en kraftig økning i satsingen på allmenntmedisinsk forskning.

Forebyggende og offentlig helsearbeid

Fastlegens kompetanse er etterspurt i andre deler av kommunehelsetjenesten, jf. sam-

handlingsreformen. Legeforeningen mener det er et særlig behov for å styrke kvaliteten på tjenestetilbudet og legedekningen i sykehjem. Økt bruk av fastlegen utenfor praksisen vil imidlertid svekke legens tilgjengelighet for sine pasienter. Dette er et sentralt dilemma i videreutviklingen av fastlegeordningen. Måten det løses på vil legge føringer for det samhandlingspotensialet fastlegene kan tilby i dialogen med kommunenes helse- og omsorgstjenester. Legeforeningen mener derfor at nye allmenntmedisinske oppgaver som hovedprinsipp bør legges til fastlegepraksisen.

Rapporten påpeker at primærforebyggende arbeid må bygge på strukturelle og sektorovergrepene tiltak på nasjonalt og lokalt nivå. Fastlegene bør derimot ta et økt ansvar for individuelt forebyggende arbeid og som bidragsyttere til fagutviklingen på området.

Legeforeningen ønsker med rapporten å rette oppmerksomheten mot utvikling av primærhelsetjenesten. Den kommer med en rekke forslag til tiltak og omhandler mange dagsaktuelle problemstillinger om organiseringen av helsetjenestene, bl.a. aktualisert i St. meld. nr. 47 (2008–2009) om samhandlingsreformen (2).

Gorm Hoel

gorm.hoel@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Litteratur

1. Tillit – Trygghet – Tilgjengelighet Styrking av allmenntmedisin og fastlegeordningen frem mot år 2000. Den norske legeforening. Oslo 2005.
2. St. meld. Nr. 47 (2008–2009) Samhandlingsreformen. Rett behandling på rett sted – til rett tid.

Faksimile av rapporten